

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 2ας Μαΐου 1996 *

Στην υπόθεση C-206/94,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesarbeitsgericht (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Brennet AG

και

Vittorio Paletta,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 22, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), όπως ισχύει μετά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ 1983, L 230, σ. 6), καθώς και ως προς την ερμηνεία και το κύρος του άρθρου 18, παράγραφοι 1 έως 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, που καθορίζει τον τρόπο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 138),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, K. N. Κακούρη, J.-P. Puissochet και G. Hirsch, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida (εισηγητή), P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, P. Jann, H. Ragnemalm, L. Sevón και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Γ. Κοσμάς
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Brennet AG, εκπροσωπούμενη από τον Jobst-Hubertus Bauer, δικηγόρο Στουτγάρδης,
- ο Paletta, εκπροσωπούμενος από τον Horst Thon, δικηγόρο Offenbach,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Ernst Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας,
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τη Σοφία Κυριακοπούλου και τον Guus Houttuin, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη Μαρία Πατακιά, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και τον Horstpeter Kreppel, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένο στην υπηρεσία αυτή,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Brennet AG, εκπροσωπούμενης από τον Jobst-Hubertus Bauer και τον Martin Diller, δικηγόρο Στουτγάρδης, της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Ernst Röder, του Συμβουλίου, εκπροσωπούμενου από τη Σοφία Κυριακοπούλου και τον Guus Houttuin, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τη Μαρία Πατακιά και τον Horstpreter Kreppele, κατά τη συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 1995,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Ιανουαρίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 27ης Απριλίου 1994, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Ιουλίου 1994, το Bundesarbeitsgericht υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 22, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), όπως ισχύει μετά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ 1983, L 230, σ. 6, στο εξής: κανονισμός 1408/71), καθώς και ως προς την ερμηνεία και το κύρος του άρθρου 18, παράγραφοι 1 έως 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, που καθορίζει τον τρόπο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 138).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Paletta, Ιταλού υπηκόου, και του εργοδότη του, της εταιρίας Brennet (στο εξής: Brennet), εδρεύουσας στη Γερμανία, σχετικά με την άρνησή της να συνεχίσει να καταβάλλει τον μισθό του ενδιαφερομένου σύμφωνα με τον Lohnfortzahlungsgesetz (γερμανικό νόμο περί συνεχίσεως της καταβολής του μισθού) της 27ης Ιουλίου 1969 (BGBl. I, σ. 946, στο εξής: LFZG).

- 3 Κατά τον LFZG, όταν ο εργαζόμενος, μετά την πρόσληψή του, εμποδίζεται να εργασθεί λόγω ανικανότητας προς εργασία μη οφειλομένης σε υπαιτιότητά του, ο εργοδότης οφείλει να συνεχίσει την καταβολή των αποδοχών του κατά τη διάρκεια της περιόδου ανικανότητας προς εργασία επί έξι εβδομάδες.
- 4 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο Paletta, καθώς και η σύζυγός του και τα δύο τέκνα τους, δήλωσαν ασθένεια κατά τη διάρκεια αδείας που είχαν λάβει από τη Brennet, για το χρονικό διάστημα από 17 Ιουλίου μέχρι 12 Αυγούστου 1989, και ότι η εταιρεία αυτή αρνήθηκε την καταβολή του μισθού τους για τις πρώτες έξι εβδομάδες μετά την εκδήλωση της ασθένειάς τους με την αιτιολογία ότι θεωρούσε ότι δεν δεσμευόταν από τις ιατρικές διαγνώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό, για το αληθές των οποίων είχε σοβαρούς λόγους να αμφιβάλλει.
- 5 Υπό τις συνθήκες αυτές το Arbeitsgericht Lörrach, επιληφθέν της διαφοράς, υπέβαλε στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 18 του κανονισμού 574/72.
- 6 Με απόφαση της 3ης Ιουνίου 1992, C-45/90, Paletta (Συλλογή 1992, σ. I-3423), το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 18, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού έχει την έννοια ότι ο αρμόδιος φορέας, ακόμα και στην περίπτωση που αυτός είναι ο εργοδότης και όχι ένας φορέας κοινωνικής ασφαλίσεως, δεσμεύεται, πρακτικά και νομικά, από τις ιατρικές διαπιστώσεις του φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής ως προς την επέλευση και τη διάρκεια της ανικανότητας προς εργασία, εάν δεν ζήτησε εξέταση του ενδιαφερομένου από ιατρό της επιλογής του, σύμφωνα με τη δυνατότητα που του παρέχει η παράγραφος 5 του εν λόγω άρθρου.
- 7 Λαμβάνοντας υπόψη την απάντηση αυτή, το Arbeitsgericht δέχθηκε το αίτημα του Paletta και των μελών της οικογενείας του. Η σχετική απόφαση επικυρώθηκε, κατόπιν ασκήσεως εφέσεως, από το Landesarbeitsgericht.

Γότε η Brennet υπέβαλε αίτηση «Revision» (αναιρέσεως) ενώπιον του Bundesarbeitsgericht, το οποίο εξέφρασε διάφορες αμφιβολίες ως προς το περιεχόμενο της προαναφερθείσας αποφάσεως Paletta.

Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν ο ενάγων μπορεί να επικαλεστεί λυσιτελώς το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 για να επιτύχει την καταβολή του μισθού του καθ' όλη τη διάρκεια ή για ένα μέρος της περιόδου ανικανότητας προς εργασία. Πράγματι, η διάταξη αυτή δεν προβλέπει τη χορήγηση παροχών σε χρήμα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η διατήρηση του δικαιώματος λήψεως μισθού κατά την έννοια του LFZG, παρά μόνον όταν η κατάσταση του εργαζομένου «απαιτεί άμεση χορήγηση» τέτοιων παροχών. Όμως, η εφαρμοστέα γερμανική νομοθεσία, κατά την οποία ο μισθός καταβάλλεται στο τέλος κάθε μήνα, φαίνεται ότι αποκλείει την άμεση χορήγηση των επίδικων παροχών.

- 10 Δεύτερον, το εθνικό δικαστήριο παρατηρεί ότι, στην πράξη, τα πιστοποιητικά ανικανότητας προς εργασία δεν ανταποκρίνονται πάντα προς την πραγματικότητα, ιδίως όταν συντάσσονται ή χορηγούνται καταχρηστικά. Λαμβάνοντας υπόψη τη διαπίστωση αυτή, το Bundesarbeitsgericht διαμόρφωσε νομολογία κατά την οποία, σε περίπτωση καταχρήσεως, ο εργοδότης μπορεί να αμφισβητήσει την ακρίβεια ενός ιατρικού πιστοποιητικού. Προς τούτο πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει τις περιστάσεις από τις οποίες δημιουργούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ύπαρξη ανικανότητας προς εργασία. Εναπόκειται τότε στον εργαζόμενο να προσκομίσει συμπληρωματικές αποδείξεις προς επιβεβαίωση της ανικανότητας προς εργασία.
- 11 Όμως, κατά το αιτούν δικαστήριο, με βάση την απάντηση που έδωσε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση Paletta, δεν είναι δυνατό να δοθεί απάντηση με αρκετή σαφήνεια στο ερώτημα αν και σε ποιο βαθμό τα εθνικά δικαστήρια, εφαρμόζοντας το άρθρο 18 του κανονισμού 574/72, μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις εκ μέρους του ενδιαφερομένου καταχρήσεις.
- 12 Επ' αυτού παρατηρεί ότι η δυνατότητα του εργοδότη να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά, από τα οποία μπορεί να συναχθεί με βεβαιότητα ή με αρκετά μεγάλη πιθανότητα ότι δεν υπήρξε ανικα-

νότητα προς εργασία, δεν είναι ασυμβίβαστη προς τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού. Αντιθέτως, ο αποκλεισμός μιας τέτοιας δυνατότητας θα ευνοούσε τον εργαζόμενο που ασθενεί στο εξωτερικό σε σχέση με εκείνον του οποίου η ασθένεια εκδηλώνεται στη Γερμανία, πράγμα το οποίο μπορεί να επιδέχεται αμφισβήτηση από νομικής απόψεως, δεδομένου ότι, βάσει των αιτιολογικών του σκέψεων, ο κανονισμός 1408/71 έχει ως σκοπό, αφενός, την εξασφάλιση της ίσης μεταχείρισης όλων των υπηκόων των κρατών μελών σε σχέση με τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες και, αφετέρου, την εξασφάλιση στους εργαζομένους και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα του δικαιώματος να λαμβάνουν παροχές κοινωνικής ασφάλισης ασχέτως του τύπου απασχολήσεως ή κατοικίας τους.

13 Τρίτον, το Bundesarbeitsgericht διερωτάται αν το άρθρο 18 του κανονισμού 574/72 αντιβαίνει προς την αρχή της αναλογικότητας σε περίπτωση που η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποκλείει την απόδειξη υπέρθεσης καταχρήσεως ενώπιον των εθνικών διαστηρίων. Πράγματι, από τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει το άρθρο 18 δεν προκύπτει ότι ο εργοδότης πρέπει να στερείται κάθε δυνατότητας προσκομίσεως αποδείξεων σχετικά με την ύπαρξη καταχρήσεως, η δε απόδειξη μιας τέτοιας καταχρήσεως ουδόλως θίγει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, πλην όμως εμποδίζει τον εργαζόμενο να λάβει αχρεωστήτως παροχές με απατηλά μέσα.

14 Λαμβάνοντας υπόψη τις αμφιβολίες αυτές, το Bundesarbeitsgericht αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Στον βαθμό που η εφαρμογή του άρθρου 22, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 εξαρτάται από την ύπαρξη ανάγκης προς άμεση χορήγηση παροχών, έχει το άρθρο αυτό την έννοια ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 παύει να έχει εφαρμογή ως προς τη συνέχιση της καταβολής του μισθού εκ μέρους του εργοδότη όταν, κατά την εφαρμοστέα γερμανική νομοθεσία, οι σχετικές παροχές καθίστανται απαιτητές μόνον ύστερα από ορισμένο χρονικό διάστημα (τρεις εβδομάδες) μετά την επέλευση της ανικανότητας προς εργασία;

2) Έχει την έννοια η δοθείσα από το Δικαστήριο, με την απόφασή του της 3ης Ιουνίου 1992 επί της υποθέσεως C-45/90, ερμηνεία του άρθρου 18, παράγραφοι 1 έως 4 και 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της

21ης Μαρτίου 1972, ότι δεν επιτρέπεται στον εργοδότη να προσκομίζει αποδείξεις περί των πραγματικών περιστατικών από τα οποία προκύπτει η ύπαρξη περιπτώσεως καταχρήσεως και από τα οποία συνάγεται με βεβαιότητα ή με αρκετά μεγάλη πιθανότητα ότι δεν υπήρξε ανικανότητα προς εργασία;

- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, αντιβαίνει μήπως το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, στην αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 3 Β, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ);»

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 15 Με το ερώτημα αυτό το εθνικό δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι καλύπτει εθνική ρύθμιση κατά την οποία ο εργαζόμενος που βρίσκεται σε κατάσταση ανικανότητας προς εργασία δικαιούται να συνεχίσει να λαμβάνει τις αποδοχές του για ορισμένο χρονικό διάστημα, ακόμα και αν η καταβολή του μισθού του πρέπει να πραγματοποιείται μόνο για ορισμένο χρόνο μετά την επέλευση της ανικανότητας προς εργασία.
- 16 Βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, ο εργαζόμενος που πληροί τις απαιτούμενες από τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους προϋποθέσεις για να έχει δικαίωμα παροχών ασθενοείας και μητροτότητας και
- «α) του οποίου η κατάσταση απαιτεί άμεση χορήγηση παροχών κατά τη διάρκεια διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους

(...)

έχει δικαίωμα:

i) παροχών εις είδος που χορηγούνται, για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα από τον φορέα του τόπου διαμονής ή κατοικίας, σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζεται από τον φορέα αυτόν, σαν να ήταν ασφαλισμένος σε αυτόν· η διάρκεια χορηγήσεως των παροχών αυτών διέπεται πάντως από τη νομοθεσία του αρμοδίου κράτους,

ii) παροχών εις χρήμα που καταβάλλονται από τον αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζεται από τον φορέα αυτόν. Πάντως, οι παροχές αυτές δύνανται, κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του αρμοδίου φορέα και του φορέα του τόπου διαμονής ή κατοικίας, να καταβάλλονται από τον τελευταίο αυτόν φορέα, για λογαριασμό του πρώτου, σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμοδίου κράτους.»

17 Κατά την Brennet, επίκληση του άρθρου 18 του κανονισμού 574/72, που εφαρμόζεται σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία η οποία ανέκλυσε κατά τη διάρκεια διαμονής σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο, δεν μπορεί να γίνει δυνάμει του άρθρου 24 του ίδιου κανονισμού, παρά μόνον αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού 1408/71. Αν τούτο δεν συμβαίνει, η χορήγηση των παροχών διέπεται αποκλειστικά από το δίκαιο του αρμοδίου κράτους μέλους, εν προκειμένω από το γερμανικό δίκαιο.

18 Συναφώς, η Brennet παρατηρεί ότι, με την έκφραση «απαιτείται άμεση χορήγηση» στο κείμενο του άρθρου 22 ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να περιορίσει την κίνηση του προβλεπόμενου σ' αυτό μηχανισμού μόνο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Όμως, κατά τη γερμανική νομοθεσία, το δικαίωμα του εργαζομένου να συνεχίσει να λαμβάνει το μισθό του δεν γεννάται κατά την επέλευση της ανικανότητας προς εργασία, αλλά κατά την ημερομηνία που καθίσταται απαιτητός ο μισθός λόγω της σχέσεως εργασίας, ήτοι στο τέλος κάθε μήνα. Κατά συνέπεια, ο Paletta δεν είχε άμεση ανάγκη να λάβει τις εν λόγω παροχές σε χρήμα, εφόσον δεν μπορούσε να απαιτήσει την καταβολή του μισθού του παρά μόνο στις 31 Αυγούστου 1989, δηλαδή 24 ημέρες μετά την επέλευση της ανικανότητας προς εργασία.

- 19 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού 1498/71 δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 20 Όπως ορθά παρατήρησε η Επιτροπή, η διάταξη αυτή, θέτοντας την προϋπόθεση ότι η κατάσταση του ασθενούς πρέπει να «απαιτεί άμεση χορήγηση παροχών», επιτάσσει να έχει διαγνωσθεί ιατρικής φύσεως ανάγκη για άμεση παροχή. Η διάταξη αυτή αφορά μεν αναμφισβήτητα τις άμέσως αναγκαίες «παροχές σε είδος», συνεπάγεται όμως ακόμα ότι, σε με τέτοια περίπτωση έκτακτης ανάγκης, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να έχει επίσης δικαίωμα να λάβει τις αντίστοιχες «παροχές σε χρήμα» οι οποίες, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 30ής Ιουνίου 1966, 61/65, Vaassen-Göbbels, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 337), προορίζονται ουσιαστικά να αντισταθμίσουν την απώλεια μισθού του ασθενούντος εργαζομένου και, επομένως, να εξασφαλίσουν τα έξοδα διαβίωσής του, προς τα οποία διαφορετικά δεν θα μπορούσε να αντεπεξέλθει.
- 21 Εξάλλου, η άποψη την οποία υποστηρίζει η Brennet θα είχε ως αποτέλεσμα ότι μόνον οι εργαζόμενοι που η ασθένειά τους επέρχεται λίγο πριν από την ημερομηνία κατά την οποία καθίσταται απαιτητός ο μισθός τους θα μπορούσαν να επωφεληθούν από τον μηχανισμό που προβλέπει το άρθρο 22. Μια τέτοια ερμηνεία, στο πλαίσιο της οποίας δεν λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του ασθενούς, είναι ασυμβίβαστη προς τους σκοπούς που επιδιώκει η εν λόγω διάταξη.
- 22 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι καλύπτει εθνική ρύθμιση κατά την οποία ο εργαζόμενος που βρίσκεται σε κατάσταση ανικανότητας προς εργασία δικαιούται να συνεχίσει να λαμβάνει τις αποδοχές του για ορισμένο χρονικό διάστημα, ακόμα και αν η καταβολή του μισθού του πρέπει να πραγματοποιείται μόνο για ορισμένο χρόνο μετά την επέλευση της ανικανότητας προς εργασία.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

- 23 Με την προαναφερθείσα απόφαση Paletta το Δικαστήριο περιορίστηκε σε ερμηνεία του άρθρου 18, παράγραφοι 1 έως 4, του κανονισμού 574/72, χωρίς να αναφερθεί ειδικά στην περίπτωση καταχρηστικής ή απατηλής χρησιμοποίησης της εν λόγω διατάξεως.

- 24 Όσον αφορά το ζήτημα αν το εθνικό δικαστήριο μπορεί να αμφισβητήσει, σε περίπτωση καταχρηστικής συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου, τις διαπιστώσεις σχετικά με την ανικανότητα προς εργασία που έγιναν σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού 574/72, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούν να επικαλούνται το κοινοτικό δίκαιο καταχρηστικά ή απατηλά (βλ., ιδίως, στον τομέα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, τις αποφάσεις της 3ης Δεκεμβρίου 1974, 33/74, Van Binsbergen, Συλλογή τόμος 1974, σ. 513, σκέψη 13, και της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-23/93, TV10, Συλλογή 1994, σ. I-4795, σκέψη 21· στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1985, 229/83, Leclerc κ.λπ., Συλλογή 1985, σ. 1, σκέψη 27· στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, απόφαση της 21ης Ιουνίου 1988, 39/86, Lair, Συλλογή 1988, σ. 3161, σκέψη 43· στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής, απόφαση της 3ης Μαρτίου 1993, C-8/92, General Milk Products, Συλλογή 1993, σ. I-779, σκέψη 21).
- 25 Επομένως, να μεν τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να λαμβάνουν υπόψη, βασιζόμενα σε αντικειμενικά στοιχεία, την καταχρηστική ή απατηλή συμπεριφορά του ενδιαφερομένου ώστε να μην εφαρμόζουν υπέρ αυτού τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου τις οποίες επικαλείται, οφείλουν όμως, κατά την εκτίμηση μιας τέτοιας συμπεριφοράς, να λαμβάνουν υπόψη τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκουν οι οικείες διατάξεις.
- 26 Όμως, η εφαρμογή της προαναφερθείσας νομολογίας από το εθνικό δικαστήριο, κατά την οποία εναπόκειται στον εργαζόμενο να προσκομίσει συμπληρωματικές αποδείξεις προς δικαιολόγηση της ανικανότητας προς εργασία που βεβαιώνεται με ιατρικό πιστοποιητικό, εφόσον ο εργοδότης επικαλείται περιστάσεις από τις οποίες απορρέουν σοβαρές αμφιβολίες περί της προβαλλόμενης ανικανότητας, είναι ασυμβίβαστη προς τους σκοπούς που επιδιώκει το άρθρο 18 του κανονισμού 574/72. Πράγματι, τούτο θα δημιουργούσε σε βάρος του εργαζομένου, του οποίου η ανικανότητα προς εργασία επήλθε σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο, δυσχέρειες ως προς την απόδειξή της, τις οποίες ακριβώς αποσκοπεί να εξαλείψει η κοινοτική ρύθμιση.
- 27 Αντιθέτως, η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το ενδεχόμενο να μπορεί ο εργοδότης να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία παρέχουν ενδεχομένως στο εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ύπαρξη καταχρηστικής ή απατηλής συμπεριφοράς, προκύπτουσας από το γεγονός ότι ο εργαζόμενος, αν και επικαλείται ανικανότητα προς εργασία πιστοποιούμενη σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού 574/72, δεν ασθένησε.

- 28 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ερμηνεία του άρθρου 18, παράγραφοι 1 έως 5, του κανονισμού 574/72, την οποία παρέσχε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση Paletta, δεν έχει την έννοια ότι απαγορεύεται στον εργοδότη να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία παρέχουν ενδεχομένως στο εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ύπαρξη καταχρηστικής ή απατηλής συμπεριφοράς προκύπτουσας από το γεγονός ότι ο εργαζόμενος, αν και επικαλείται ανικανότητα προς εργασία πιστοποιούμενη σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 18, δεν ασθένησε.
- 29 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 30 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Γερμανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 27ης Απριλίου 1994 το Bundesarbeitsgericht, αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των**

συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως ισχύει μετά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983, έχει την έννοια ότι καλύπτει εθνική ρύθμιση κατά την οποία ο εργαζόμενος που βρίσκεται σε κατάσταση ανικανότητας προς εργασία δικαιούται να συνεχίσει να λαμβάνει τις αποδοχές του για ορισμένο χρονικό διάστημα, ακόμα και αν η καταβολή του μισθού του πρέπει να πραγματοποιείται μόνο για ορισμένο χρόνο μετά την επέλευση της ανικανότητας προς εργασία.

- 2) Η ερμηνεία του άρθρου 18, παράγραφοι 1 έως 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, που καθορίζει τον τρόπο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, την οποία παρέσχε το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Ιουνίου 1992, C-45/90, Paletta (Συλλογή 1992, σ. I-3423), δεν έχει την έννοια ότι απαγορεύεται στον εργοδότη να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία παρέχουν ενδεχομένως στο εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ύπαρξη καταχρηστικής ή απατηλής συμπεριφοράς προκύπτουσας από το γεγονός ότι ο εργαζόμενος, αν και επικαλείται ανικανότητα προς εργασία πιστοποιούμενη σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 18, δεν ασθένησε.

Rodríguez Iglesias	Κακούρης	Puissochet	Hirsch
Mancini	Schockweiler	Moitinho de Almeida	
Kapteyn	Murray		Jann
Ragnemalm	Sevón	Wathelet	

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Μαΐου 1996.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias